

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Агрономия мамандығында дуальді білім беру жүйесінің тиімділігі

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.10.2025ТІРЕК СӨЗДЕР
аграрлық ғылым, агрономия, дуальді білім беру, кәсіби даярлық, тәжірибеСІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/182839/**Бауыржан Айзат Нұрболатқызы**

Қызылорда жоғары көпсалалы колледжі

АҢДАТПА

Мақалада агрономия мамандығы бойынша дуальді білім беру жүйесінің теориялық негіздері, Қазақстандағы даму ерекшеліктері және тәжірибелік тиімділіктері талданады. Дуальді жүйенің студент кәсібилігін арттырудағы орны, ауыл шаруашылығындағы еңбек нарығына бейімделудегі рөлі ашылады. Сонымен қатар шетелдік тәжірибелерге салыстырмалы талдау жасалып, Қазақстан жағдайына бейімдеу жолдары ұсынылады. [1], [2]

Кілт сөздер: агрономия, дуальді білім беру, кәсіби даярлық, тәжірибе, аграрлық ғылым.

Аннотация

В статье анализируются теоретические основы дуальной системы образования по специальности «Агрономия», особенности её развития в Казахстане и практическая эффективность. Раскрывается роль дуальной системы в повышении профессионализма студентов и адаптации их к рынку труда в сельском хозяйстве. Проводится сравнительный анализ зарубежного опыта и предлагаются пути его адаптации к условиям Казахстана. [1], [2]

Ключевые слова: агрономия, дуальное образование, профессиональная подготовка, опыт, аграрная наука. подготовка, опыт, аграрная наука.

Abstract

The article analyzes the theoretical foundations of the dual education system in the specialty of agronomy, its development features in Kazakhstan, and its practical effectiveness. The role of the dual system in improving student professionalism and adapting to the labor market in agriculture is revealed. In addition, a comparative analysis of foreign experiences is made and ways of adapting it to the conditions of Kazakhstan are suggested. [1], [2]

Keywords: agronomy, dual education, professional training, experience, agricultural science.

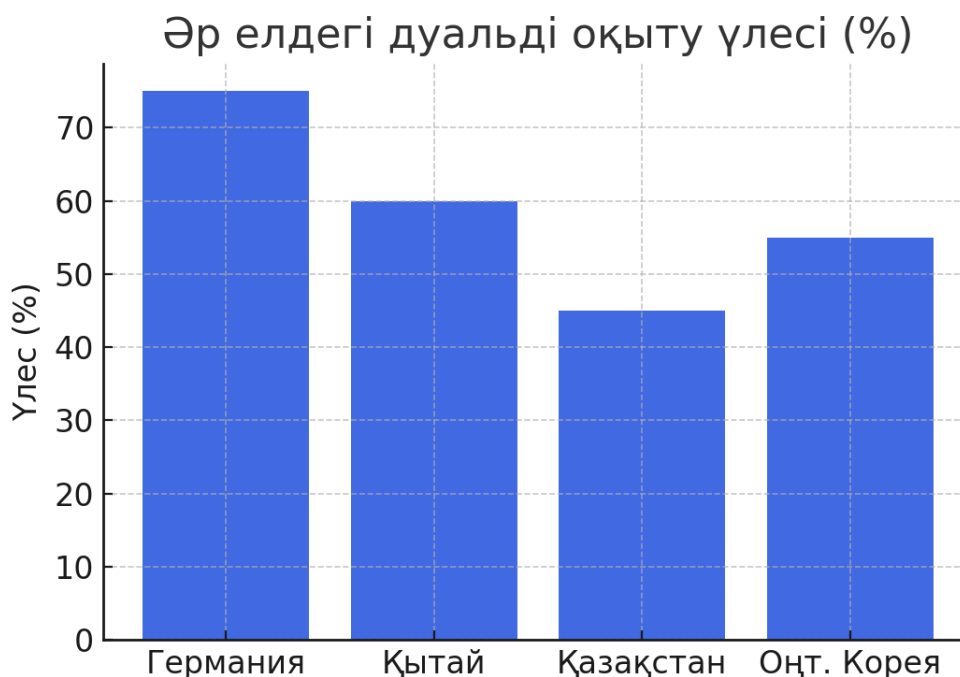
Ауыл шаруашылығы – ел экономикасының негізгі салаларының бірі. Бұл салада еңбек ететін мамандардың кәсібилігі елдің азық-түлік қауіпсіздігіне, ауыл халқының әлауқатына тікелей әсер етеді. [3] Агронмия мамандығы бойынша дайындалған кадрлар агротехнологияларды енгізуші, ғылыми жетістіктерді өндірісте қолданушы, табиғат пен қоғам арасындағы тепе-теңдікті сақтаушы тұлға болып табылады.

Дегенмен, дәстүрлі оқыту моделі студенттің тек теориялық білім алуымен шектеліп, практикада олқылықтар байқалады. Осы кемшіліктің орнын толтыру мақсатында дуальді білім беру жүйесі енгізіліп отыр.

Дуальді оқыту жүйесі – студенттің оқу уақытының белгілі бір бөлігін оқу орнында теориялық білімге, ал екінші бөлігін өндірістік ортада тәжірибеге арнайтын оқыту моделі. Германияда қалыптасқан бұл тәжірибе [4], қазіргі таңда дамыған елдердің көпшілігінде қолданылады

Дуальді жүйенің негізгі қағидалары:

- Оқу орны мен өндіріс арасындағы серіктестік;
- Бағдарламаны жұмыс берушімен келісу;
- Практика кезінде нақты еңбек үрдісіне қатысу;
- Бағалау жұмыс берушімен бірге жүргізіледі;
- Түлек еңбек нарығына толық дайын болып шығады.

Сурет 1 – Әр елдегі дуальді оқыту үлесі [5]

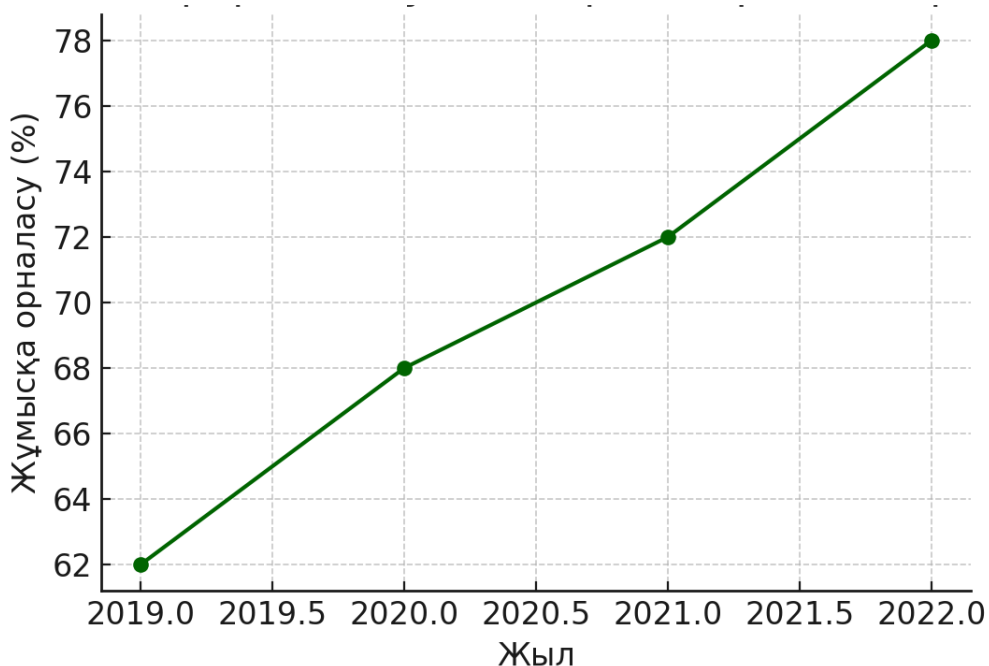
Қазақстанда дуальді жүйе 2012 жылдан бастап енгізілді. Қазіргі таңда аграрлық колледждер мен университеттер жергілікті шаруашылықтармен келісімшарт негізінде студенттердің өндірістік тәжірибесін ұйымдастыруда.[6]

Мысалдар:

— Қызылорда облысында күріш шаруашылықтары студенттерді алқапта, суару жүйелерінде, тұқым шаруашылығында дайындайды;

— Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінде «Агробизнес орталықтары» жұмыс істейді;

— Солтүстік Қазақстанда астық шаруашылығы кәсіпорындары дуальді оқытуға қатысады.

Сурет 2 - Қазақстандағы аграрлық студенттердің жұмысқа орналасу динамикасы [7]

Кесте 1 - Қазақстандағы дуальді білім беру тәжірибесінің нәтижелері

Аймақ	Сала	Нәтижелер
Қызылорда	Күріш шаруашылығы	Студенттердің 80%-ы тәжірибеден өткен, 60%-ы тұрақты жұмысқа орналасқан
Солтүстік Қазақстан	Астық шаруашылығы	70%-ы практикадан өткен шаруашылықтарда еңбекке тартылған
Алматы	Жылыжай, селекция	Жаңа технологияларды меңгерген түлектер саны артқан

Агрономия мамандығында дуальді білім беру жүйесі – уақыт талабы. Бұл жүйе студенттің кәсіби дағдыларын ерте қалыптастырады, еңбек нарығына бейімдейді және ауыл шаруашылығының дамуына үлес қосатын бәсекеге қабілетті мамандар даярлауға мүмкіндік береді. Жаңа технологияларды меңгеру мен шетелдік тәжірибелерді енгізу арқылы бұл жүйе одан әрі жетілдірілуі қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

- [1] ҚР БҒМ. Дуальді оқыту тұжырымдамасы. – Астана, 2017.
- [2] Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университетінің деректері. – Алматы, 2022.
- [3] Жүнісов Ә., Қасымбекова Г. Аграрлық білім беруде дуальді оқытудың ерекшеліктері. – Алматы, 2020.
- [4] Müller T. Duale Ausbildung in Deutschland. – Berlin, 2018.
- [5] FAO. Agricultural Education and Training: Trends and Challenges. – Rome, 2021.
- [6] OECD Report. Skills for Jobs in Agriculture. – Paris, 2019.

[7] Баймұханова Н. Дуальді оқыту – кәсіби білімнің жаңа моделі. – Қызылорда, 2021.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.